

สิ่งที่นายกรัฐมนตรีคนใหม่ควรทำ ๑๐ ประการ

ประเวศ วะสี

(๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๔)

บทความนี้เขียนก่อนวันเลือกตั้ง ยังไม่รู้ว่าใครจะเป็นนายกรัฐมนตรีคนใหม่ ด้วยความแตกแยกอย่างรุนแรงในสังคมไทย ซึ่งเสี่ยงต่อการเกิดวิกฤตการณ์ที่มีผลกระทบร้ายแรงเป็นแสนๆ คน หลายฝ่ายเรียกร้อง รัฐบาลใหม่ให้สร้างความปรองดอง

นายกรัฐมนตรีคนใหม่ควรฟังเสียงเรียกร้องจากสังคม และทำงานร่วมกันกับสังคม สร้างความปรองดองอย่างสร้างสรรค์ ให้สังคมไทยก้าวข้ามความขัดแย้ง เจริญรุ่งเรืองไปสู่อนาคตที่ดี

ต่อไปนี้เป็นข้อเสนอ สิ่งที่นายกรัฐมนตรีคนใหม่ควรทำ ๑๐ ประการ คือ

๑. **ตั้งรัฐบาลแห่งความปรองดอง** โดยเชิญนักการเมืองจากพรรคต่างๆ รวมทั้งพรรคคู่แข่ง เข้าร่วมรัฐบาลแห่งความปรองดอง ควรถือว่าขณะนี้ประเทศไทยเผชิญสถานการณ์พิเศษ ที่ต้องการความเสถียรและลดทิวทัศน์เข้ามาร่วมมือกัน นายกรัฐมนตรีควรขอร้องอดีตนายกรัฐมนตรีหลายท่าน เข้าร่วมเป็นคณะที่ปรึกษาการแผ่นดิน สามารถเข้าร่วมประชุมกับคณะรัฐมนตรีได้ ในการนี้ถ้านายกรัฐมนตรีทำงานร่วมกับภาคสังคมที่สนใจกิจการบ้านเมือง จะทำให้มีพลังสร้างสรรค์มากขึ้น
๒. **รับทำยุทธศาสตร์การสื่อสารสัมมาวาจา** ที่แล้วมาการสื่อสารเชิงเกลียดชัง ก่อให้เกิดความแตกแยกที่พาสังคมไทยไปจ่อที่ขอบเหวแห่งวิกฤตการณ์ ยุทธศาสตร์การสื่อสารที่ดีสามารถเปลี่ยนความรู้สึกรุนแรงที่ติดใจกันได้
๓. **ตั้งคณะกรรมการปรองดองแห่งชาติ** จะใช้ คอป. ชุดเดิมที่มี ดร.คณิต ฒ. นคร เป็นประธาน หรือจะตั้งขึ้นใหม่ก็ได้ มีเทคนิคกระบวนการปรองดองที่โลกใช้แก้ปัญหาความขัดแย้งที่อื่น เช่น แอฟริกาได้มาแล้วที่สามารถนำมาใช้ได้ ถ้ารัฐบาลและสังคมเข้าร่วมในการกระบวนการนี้อย่างจริงจัง ก็น่าจะนำไปสู่การปรองดอง และสร้างชีวิตจิตใจใหม่ได้
๔. **สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นจัดการตัวเอง** ถ้าชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งสามารถจัดการตัวเองได้ จะดูแลแก้ปัญหาต่างๆ ไปได้ ๘๐-๙๐ เปอร์เซ็นต์ ไม่ต้องพุ่งเข้ามาท่วมท้นส่วนกลาง ลดความขัดแย้งระหว่างอำนาจรัฐรวมศูนย์กับวัฒนธรรมท้องถิ่นลง รัฐบาลมีเวลาทำงานเชิงรุกต่างๆ รวมทั้งเป็นการสร้างผู้นำท้องถิ่นเก่งๆ จำนวนมาก ซึ่งในอนาคตจะขึ้นมาเป็นผู้นำระดับชาติ
๕. **สร้างสัมมาชีพเต็มพื้นที่** สัมมนาเต็มพื้นที่เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดของความร่มเย็นเป็นสุข และความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ รัฐบาลควรระดมกำลังจากทุกภาคส่วนร่วมสร้างสัมมาชีพในทุกหมู่บ้าน ตำบล เมือง จังหวัด ส่งเสริม SSE (Small Social Enterprise) ให้เชื่อมโยงผู้บริโภคในเมือง กับ ผู้ผลิตในชนบทที่ทำการเกษตรยั่งยืนให้เกื้อกูลกัน พลังผู้บริโภคจะไปสร้างการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั่วประเทศ

๖. **จัดสรรที่ดินให้เกษตรกรและผู้ใช้แรงงานอย่างทั่วถึง** เรามีเกษตรกรและผู้ใช้แรงงานกว่า ๔๐ ล้านคน คนเหล่านี้เป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศที่ไม่พอกินพอใช้ และขาดความมั่นคงในชีวิต ถ้าคนส่วนใหญ่ของประเทศไม่มั่นคงแล้วประเทศจะมั่นคงได้อย่างไร ถ้าเกษตรกรและผู้ใช้แรงงานมีที่ดินเพื่ออยู่อาศัยและผลิตอาหารกินเอง ไม่ต้องมากครอบครัวละ ๒ ไร่ก็ได้ จะเป็นรากฐานที่ทำให้ประเทศไทยมั่นคง ต่อไปอาหารจะมีราคาแพงขึ้นเรื่อยๆ แต่รายได้ได้ของคนจนจะเพิ่มตามไม่ทันจะเป็นเหตุให้เกิดจลาจล การที่คนจนมีที่ดินจะทำให้เกิดความมั่นคงในเรื่องที่อยู่อาศัยและอาหารภาคอุตสาหกรรมจะแข่งขันได้ดีขึ้น เพราะถ้าผู้ใช้แรงงานมีที่อยู่อาศัยและมีอาหารกิน จะลดความกดดันเรื่องค่าแรงขั้นต่ำ ถ้าผู้ใช้แรงงานต้องเสียค่าที่พักและซื้ออาหารกิน ค่าแรงวันละ ๓๐๐ บาท ก็ไม่พอกินพอใช้ แต่ถ้ามีที่อยู่อาศัยและมีอาหารกินเสียแล้ว ถ้าได้ค่าแรงวันละ ๑๕๐-๒๕๐ บาท ก็เท่ากับเป็นเงินเหลือเก็บ การมีที่ดินจะสามารถทำให้มีสระน้ำของครอบครัวกระจายทั่วแผ่นดิน เก็บน้ำได้มหาศาล ป้องกันน้ำท่วม แก้ความแห้งแล้ง สามารถปลูกไม้ยืนต้น ได้จำนวนมาก ซึ่งทำให้ความเป็นป่ากลับคืนมา ลดการปล่อยคาร์บอนสู่บรรยากาศ และเป็นประโยชน์ทางเศรษฐกิจ จึงกล่าวว่า การจัดสรรที่ดินให้เกษตรกรและผู้ใช้แรงงานจำนวนมากที่สุด จะเป็นรากฐานที่ส่งผลต่อไปให้ประเทศมีความมั่นคง รัฐบาลมีวิธีการได้หลายวิธีที่จะกระจายที่ดินทำกินให้คนจน ซึ่งจะมีประโยชน์ยิ่งขึ้น มากกว่าการแจกเงิน
๗. **เชื่อมโยงเศรษฐกิจมหภาคกับเศรษฐกิจชุมชนให้เกื้อกูลกัน** เศรษฐกิจชุมชนนั้นเป็นเศรษฐกิจบูรณาการ เป็นเศรษฐกิจยั่งยืน เศรษฐกิจมหภาคเป็นเศรษฐกิจพลัง ถ้าเชื่อมโยงให้เกื้อกูลกันจะทำให้เกิดทั้งเศรษฐกิจพอเพียง และเศรษฐกิจที่แข่งขันด้วย ทำให้ประเทศมั่นคงและมั่นคงไปพร้อมกัน
๘. **สร้างแบรนด์ประเทศไทย** ต้องส่งเสริมคนไทยที่มีศักยภาพให้สามารถ สร้างความเป็นเลิศในด้านต่างๆ ทำนอง **The best of Thailand in....** เช่น ในการศึกษา ดนตรี ศิลปะ ธุรกิจ การพยาบาล วิชาการ ฯลฯ คนไทยที่มีศักยภาพมีอยู่ แต่ขาดโอกาสและการสนับสนุน รัฐบาลควรส่งเสริมความเป็นเลิศระดับโลกของคนไทยในด้านต่างๆ ซึ่งจะนำความภาคภูมิใจในตัวเองมาให้คนไทย **The best of Thailand** จะกลายเป็นแบรนด์ที่ภาคธุรกิจจะเข้ามาใช้เพื่อการแข่งขันภาคธุรกิจไทยอาจไม่มีกำลังพอที่จะสร้างแบรนด์ที่ไปแข่งขันได้ระดับโลกแต่รัฐมีเครื่องมือมากควรจะต้องเข้ามาสร้างแบรนด์ประเทศไทย
๙. **สร้างประเทศไทยให้เป็นมหาอำนาจทางสันติภาพ** ประเทศไทยมีพื้นฐานที่จะเป็นผู้สร้างสันติภาพ เพิ่งมาเสียศูนย์ไปเมื่อเร็วๆ นี้ รัฐบาลและทุกภาคส่วนควรสนใจเรื่องการสร้างสันติภาพทั้งภายในและภายนอกอย่างจริงจัง การมีสันติภาพเป็นทุนอย่างสำคัญในการพัฒนาความเจริญในด้านต่างๆ รวมทั้งด้านเศรษฐกิจด้วย ด้วยที่ตั้งของประเทศไทยควรจะเป็นศูนย์กลางของการผนึกความเข้มแข็งของสุวรรณภูมิ หรืออาเซียน ประเทศอาเซียนรวมกันมีประชากรราว ๖๐๐ ล้านคน เป็น ๒ เท่าของสหรัฐอเมริกา ถ้าผนึกกันให้เข้มแข็งจะเป็นขั้วอำนาจขั้วหนึ่ง ที่ช่วยลดความตึงเครียดในโลก และเป็นพลังสร้างสันติภาพ ถ้ามีระบบการท่องเที่ยวสุวรรณภูมิครบวงจร ทุกประเทศจะได้ประโยชน์

ร่วมกัน หมคปัญหาเรื่องใครกินแดนใคร เพราะใช้ประโยชน์ร่วมกัน คนไทยต้องคิดใหม่ ก้าวข้ามความขัดแย้งกับเพื่อนบ้านไปสู่ความเป็นมหาอำนาจทางสันติภาพร่วมกัน

๑๐. ยุทธศาสตร์ทางปัญญา สังคมมีความหลากหลายและซับซ้อน การที่จะรักษาบูรณภาพและดุลยภาพของประเทศได้สังคมไทยต้องมีปัญญา การที่จะทำตามข้อเสนอ ๕ ข้อข้างต้นได้ต้องใช้ปัญญาอย่างมาก รัฐบาลควรปรึกษาผู้รู้และดำเนินยุทธศาสตร์ทางปัญญาได้อย่างจริงจัง ยุทธศาสตร์ทางปัญญานี้ประกอบด้วยอย่างน้อย ๓ องค์ประกอบเข้ามาผนวกกัน คือ เรียนรู้ การวิจัย และการสื่อสาร ควรต้องทำให้ได้ทั่วถึง และรวดเร็ว ซึ่งอาจจะถึงเป็นการอภิวัฒน์ทางปัญญา

นี่คือเรื่องดีๆ ๑๐ ประการที่นายกรัฐมนตรีคนใหม่ควรทำ แม้เป็นเรื่องยากแต่ถ้าผนึกคนไทยทุกภาคส่วนเข้าร่วมมือกัน ก็อยู่ในฐานะที่จะทำได้ ถ้าคนไทยรวมพลังกันก็สามารถทำเรื่องดีๆ อื่นๆ ได้อีกมาก

ในยามที่ประเทศชาติวิกฤตสุดๆ คนที่จะมาเป็นนายกรัฐมนตรีคนต่อไปไม่ควรจะเป็นเพียงนักการเมืองเท่านั้น

ดังที่มีผู้พูดว่านักการเมืองคิดถึงตนเอง

แต่รัฐบุรุษหรือรัฐสตรีคิดถึงประเทศชาติ